

Voorzitter : A.P.J. van Heck, Dorpsstraat 35, 7261 AV Ruurlo.
Telefoon 0573 - 452894.

Secretaresse : Mevr. S. Klein Bluemink, Postbus 61, 7261 KL Ruurlo.
Telefoon 0573 - 451685.

Penningmeester : A. Flierman, Vrochterdijk 16, 7244 PN Barchem.
Telefoon 0573 - 451921.
Bankrekening: RABO-bank Ruurlo, rekeningnummer 3567.22.996
t.n.v. Old Reurle.

Lid : Mevr. H. Wolsink, Binnemansdijk 1, 7261 MA Ruurlo.
Telefoon 0573 - 451783.

Lid : G.J. Kleyn Winkel, Dwarsdijk 10, 7025 CR Halle.
Telefoon 0573 - 461248.

Redactieadres : J.H. Tornij, Watersnipstraat 2, 7132 DG Lichtenvoorde.
Telefoon 0544 - 379691.

De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Zutphen, onder nummer 40103401.
Het kwartaalschrift Onder d'n Kroezeboom is geregistreerd onder nummer ISSN 0929-919X.

-o-

VAN DE VOORZITTER.

Het was me het zomertje wel weer. Na afloop daarvan is het logische gevolg dat we nu weer op weg zijn naar de winter.

Onze eerste bijeenkomst in oktober werd maar matig bezocht. Het onderwerp was boeiend (U heeft wat gemist !) genoeg, maar de voetballerij en het optreden van Sursum Corda gooide enig roet in het eten. Bovendien werd de gebruikelijke publicatie in Contact, door omstandigheden buiten onze schuld, gemist.

Maar toch bleek dat trouwe bezoekers ons kwartaalblad "De Kroezeboom" toch wel spellen en er ook wel belangstelling voor het onderwerp bestond.

Maar nu ander nieuws. Onze secretaris mevrouw S. Klein Bleumink heeft te kennen gegeven in maart af te willen treden en zich niet meer herkiesbaar te stellen. Helaas, maar alle respect voor haar beslissing. Zij heeft haar werk vanaf maart 1990 enthousiast gedaan, waarvoor alvast mijn oprechte dank.

Mede daardoor zoeken wij iemand die in de evenementencommissie zitting wil nemen én iemand die mijn werk als coördinator wil overnemen. Ik draai namelijk sinds 1990 in de commissie mee en ik vind het tijd worden dat iemand anders dit gaat doen. Iemand met frisse ideeën zodat onze leden elk jaar weer een interessant programma voorgeschoteld wordt. Wie voelt zich geroepen? Aanmelden kunt U zich bij de voorzitter.

Als gevolg van het voornemen van mevrouw Klein Bleumink heeft de heer L. Besselink zich voor het secretariaat beschikbaar gesteld. Uiteraard na de jaarvergadering van maart 1996. Tegenkandidaten kunnen zich vóór de ledenvergadering bij het bestuur aanmelden.

Tenslotte nog een leuke kado-suggestie voor Sinterklaas of de Kerst.

We hebben nog diverse artikelen op voorraad, zoals:

- Old Reurle verjaardagskalenders;
- De geschiedenis van de Oost Achterhoekse ziekenhuizen en
- Transvaal dat lig in Reurle.

Deze artikelen zijn te verkrijgen bij onze penningmeester. DOEN!!!!!!!!!!!!

U helpt ons van wat voorraad af en spekt de kas van UW vereniging.

Zoals ik in de eerste regel al aangaf: op naar de winter en niet te vergeten naar de gezellige winteravonden.

Van deze plaats wens ik U prettige feestdagen en een voorspoedig begin van 1996.

EVENEMENTEN 1996.

10 januari 1996: De heer Hartgers uit Laren zal ons langs **boerderijen van Twello naar Laren** voeren, waarna hij met ons gaat "wandelen" door het **Land van Meester Heuvel**.

24 februari 1996: De heer Thom Lijfering uit Borculo zal ons inwijden in "**de Berkelzomp**". Aansluitend worden door mevrouw van Dijk uit Neede **lichtbeelden over de Berkel van Vreden naar Zutphen** vertoond.

20 maart 1996: **DE JAARLIJKSE LEDENVERGADERING!!!!!!!**

Voor deze avond zijn wij nog op zoek naar een programma voor na de pauze.

10 april 1996: Dit wordt een gezamenlijke avond met de historische vereniging Lochem-Laren. Het onderwerp en de plaats worden in de volgende Kroezeboom bekend gemaakt.

15 mei 1996: De heer Brinkman uit Vorden zal een inleiding houden over **de vier jaargetijden**.

FILMMATERIAAL OVER RUURLO

Zoals de meesten van U wel bekend is, heeft de gewezen huisarts dr. Bakker reeds lang veel films en ook nog wat dia's gemaakt van en over Ruurlo.

Door ziekte is het hem niet meer mogelijk hier, op welke manier dan ook, nog wat mee te doen. Zijn vrouw heeft met de kinderen besloten, dat die films welke niets met hun privé-leven van doen hadden naar de historische vereniging Old Reurle mochten.

Frits Toevank en ondergetekende hebben contact met haar opgenomen en de films uitgezocht. Een aantal kapotte films zijn door Frits Toevank gerepareerd.

Er zijn tenslotte 31 oude korte films uitgezocht.

Om U enkele te noemen: Kleuterschool werkplaats Huize Ruurlo 1947;

St. Nokilaasfeest 1952;

Volksspelen 1950;

Landdag PLAVILVO 1954;

Folkloristisch Festival 1953;

September-optochten 1956, 1958, 1960, 1962, 1964 en 1969;

Autotochten ouden van dagen;

Verschillende openluchtspelen;

enz, enz, enz.

Wij, "Old Reurle" zullen proberen deze toch voor velen leuke films op een video te laten zetten en deze t.z.t. aan U te laten zien. Wij zullen U via ons blad "Onder d'n Kroezeboom" hiervan op de hoogte houden.

Vanaf deze plaats willen wij de familie Bakker heel hartelijk bedanken voor het beschikbaar stellen van deze films, welke ten behoeve van Old Reurle zijn opgeslagen in het archief van het Gemeentehuis te Ruurlo.

Wij wensen de heer en mevrouw Bakker nog een goede en rustige oude dag toe.

A. Flierman.

95.38 (02)

WAT DOEN WE MET ONZE VERENIGING ??

Eén van de doelstellingen van Old Reurle is het wekken van belangstelling voor het verleden van de plaats en streek. Lezen we alleen de Kroezeboom en bezoeken we de bijeenkomsten en laten we het daarbij ?

Dat is jammer; het zelf ontdekken van oude gegevens is zeer boeiend. Te vaak worden oude kranteknipsels of dagnotities als oud vuil weggegooid zonder kritisch gelezen te zijn. Als we deze dingen lezen door de bril van deze tijd zien we pas wat er in de loop der tijd veranderd is. Ook kunnen we ons een beeld vormen van wat onze voorouders bezighield. Door hierover met familie en kennissen te praten krijgt onze interesse ook bij anderen bekendheid en kan het zijn dat iemand die helemaal geen belangstelling heeft toch aan ons denkt en vraagt of wij met dit of dat iets kunnen doen.

Zo kreeg ik van iemand een oude almanak van 1908 ter inzage. Deze is uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Dorpsvereniging. Het geeft een mooi beeld wat er in die tijd voor de mensen, en de landbouwers in het bijzonder, van belang was. Bijv. een maandelijks overzicht van hetgeen er voor de landbouwer, de warmoezenier (=groentekweker) en de houtteler te doen valt.

Alle markten van het hele land worden erin vermeld, waarbij enkele dingen opvallen. De bekende kaasmarkt van Alkmaar was er bijvoorbeeld nog niet. Wel grote kaasmarkten in Haarlem en Alblasterdam, die er nu niet meer zijn of geen bekendheid meer genieten. In Alblasterdam was er van december t/m maart om de week op maandag kaasmarkt; de rest van het jaar iedere week. In Haarlem was er in december en januari geen kaasmarkt, in februari en maart om de week en daarna iedere woensdag. Dit omdat er in de wintermaanden een veel geringere melkaanvoer was voor de kaasmakerij. In Gouda, toch ook een bekende kaasplaats, was alleen in het voor- en najaar een kaasmarkt.

Bij de weekmarkten is Alkmaar op vrijdag wel vermeld als markt voor graan, zaad, kaas- en bloemenmarkt. Wat verder opviel was de bijzondere markten, zoals twee keer per jaar een was- en doekmarkt in Zutphen; twee vlas- en linnenmarkten in Boxmeer en een vlasmarkt in Lottum (L.) en Herpen (N.B.).

Ruurlo kende toen ook al een warenmarkt op iedere eerste en derde maandag van de maand. Viel deze dag op een feestdag dan de dag daarop volgend.

Verder staan er de gemiddelde waterhoogten in en de hoogste waterstanden vanaf 1650; alsmede de dijkhoogte en het daaraan verbonden noodpijl.

Met de hoogwaterstanden van de afgelopen twee winters nog vers in het geheugen kunnen we ons daar wel een idee van vormen. Tegenwoordig met de radio en televisie zijn we ala minuut met de toestand op de hoogte, maar begin deze eeuw ging dat wel iets anders.

Bij extreme situaties werden er seinschoten gelost. In die tijd gebeurde het nog wel eens dat de rivieren geheel of gedeeltelijk dichtvroren en bij dooi ging het ijs dan kruien, wat een groot gevaar voor de dijken was. Bij het begin van ijsgang werden er drie seinschoten gelost langs de rivieren; wat onze regio betreft in Zutphen en Doesburg. Bij Doesburg kon de Ellecomse overlaat in werking gesteld worden. Bij doorbraak van de Liemerse dijken werden er te Zutphen drie en te Doesburg zes schoten afgevuurd. Bij doorbraak van de dijken bij Bislich en Hetter (in Duitsland in de buurt van Xanten) werden er negen schoten gelost. Op deze manier werden de mensen voorbereid op mogelijke problemen en konden er maatregelen getroffen worden.

Zo zien we dat een oude almanak een hele boel interessante gegevens op kan leveren en door het als copy aan te bieden kan ook een ander hier kennis van nemen.

Dus als U ergens iets op te ruimen heeft, denk dan niet te snel het kan wel weg.

A.J. van Bremen.

NIEUWSBERICHT.

In de nieuwsbrief van het Rijksarchief van oktober 1995 werd het volgende berichtje aangetroffen:

Verfilming Graafschapbode.

Begin 1996 zal het Rijksarchief in Gelderland een begin maken met de verfilming van De Graafschapbode (1879-1973). In het Rijksarchief berust een vrijwel compleet exemplaar van deze vooral voor Oost-Gelderland belangrijke krant. Er zal nog een poging worden gedaan ontbrekende afleveringen te achterhalen. De Graafschapbode zal in de loop van 1996 op microfiche ter beschikking worden gesteld.

BIDPRENTJES.

Heeft U oude bidprentjes die U of iemand in uw kennissenkring op wil ruimen ?
Gaarne ontvang ik hiervan een berichtje.

De Nederlandse Genealogische Vereniging verzameld deze in een speciaal archief te Naarden. Ze liggen daar ter inzage voor mensen die aan familieonderzoek doen en hiermee de familiegeschiedenis kunnen aankleden, zodat het geen kille opsomming van namen, data en plaatsen wordt.

A.J. van Bremen
't Hoge 54
7251 XZ Vorden.
Telefoon: 0575-552736

OUDE DOCUMENTEN

Ons bestuurslid, de heer Kleyn Winkel is sinds kort bezig met het verzamelen van oude papieren.

Hij denkt hierbij aan oude koopakten, uitgegeven patenten, notariëel vastgelegde afspraken en dergelijke.

Hij maakt hier dan vervolgens fotocopieën van en dia's, om U deze dan later weer te laten zien.

Het bestuur heeft inmiddels een projector en een scherm aangeschaft, zodat deze niet meer geleend behoeft te worden.

Mocht U nog in het bezit zijn van oude papieren, houdt de heer Kleyn Winkel zich daarvoor aanbevolen. U kunt hem bellen onder telefoonnummer 0573-461248.

Als voorbeeld treft U op de volgende bladzijde een fotocopie van een patent uit 1878/1879 aan.

Register der uitgegeven Patenten

n°. 60

PROVINCIE

Gelderland

Register der Patentplichtigen

artikel n°. 14

GEMEENTE

Buulo

PATENT

VOOR HET DIENSTJAAR 18⁷⁸/79.

Goed voor vrouw vierendeeljaars.

Ingevolge het bepaalde bij de Wetten op het **patentregt**, wordt aan den persoon van H. J. Kaspers, wonende te Buulo, het tegenwoordige **PATENT** afgegeven als:

Papper en stifters van de letters
10. Klasse B.

onder de **FIRMA** van _____
waarvan de navolgende personen de medeteekening hebben, te weten: _____

—Volgens artikel 2 der Wet van 21 Mei 1819 (Staatsblad n°. 34) is dit **patent** van geen kracht, wanneer het aan iemand mogt zijn uitgereikt wegens beroepen of bedrijven, waarvan hem de uitoefening door of uit krachte van 's Lands Wetten of door den Koning goedgekeurde verordeningen, hetzij bepaaldelijk, hetzij voorwaardelijk is verboden.

Te Buulo, den 19 Augst 1878.

Zegel van de gemeente.

Handteekening van den
gepatenteerde.

H. J. Kaspers

Onderteekening van het hoofd
of daartoe gemachtigd lid van
het gemeentebestuur.

[Signature]
[Signature]

door W. Albers.

Hoe de kwaliteit van het door Christoffel Bensinck gebrouwen bier was laat zich moeilijk raden. Wel was er toezicht door keurders, maar de verschillen tussen de locale bieren waren groot, al was het alleen maar doordat de herkomst van het gebruikte water van plaats tot plaats verschilde; en de in deze eeuw zeer populaire Jacob Cats (1) merkte in één van zijn verzenboeken dan ook op:

"Wie kander van het Bier
den rechten aert beschrijven,
En of het dienstigh is,
voor alderhande lijven?
Dewijl het wort gekookt
uyt veelderhande groen,
En datter seltsaem kruyt
oock onder wordt gedaen.
De waters even-selfs
zijn niet van eener krachten,
Het eene wort geput
uyt ongesonde grachten.
Het ander uyt een beeck,
of uyt een droftigh zant,
Het ander uyt een poel,
of uyt een siltigh lant.
Ick sal dan, Hollants volck,
in weynich hier besluyten
En op dit gantsch beslagh
een korten regel uyten:
Maeckt dat sigh uwen dranck
in deze palen hout,
Niet al te bijster jongh,
niet al te lijdigh out."

Is ons over de kwaliteit van Christoffel's bier niets bekend geworden, wel blijkt duidelijk uit de gerichtelijke protocollen dat hij op zijn oude dag in ernstige financiële problemen geraakte:

Omstreeks half december 1675 gaat hij er toe over bezit te verkopen (2), namelijk "de halffscheidt van het Kleine Luesinck met huys ende hoff alhier in Ruerlo op den Luijsinckbrinck gelegen (.....) als mede de halffscheidt op den Nieuwen Camp met het holtgewas daer op staende mede alhier in Ruerlo naest Geesken toe Landewers kamp gelegen"; en nog geen maand later (3) geeft hij "te kennen schuldig te zijn aan de weduwe Marrienborgh 519 gld., 5 str. 9 penn. voor geleverde waer" en geeft hij als onderpand "huijs en hoff met de Brouwerije neffens de Luijtert ende Garbelinksma-the."

Begin februari 1679 (4) blijkt dat Christoffel enkele honderden guldens schuldig is aan de Ruurlose diaconie.

Christoffel treft het niet en driekwart jaar later besloot hij, ter delging van zijn schulden, zijn verpande goederen aan de Van Diemen's te verkopen, onder voorwaarde van het recht van terugkoop (5).

Eind november 1679 deed Christoffel Bensinck zijn brouwerij over aan de Van Diemen's (5):

"Op den 28 november 1679

Coram G. Huetinck Rht

Coergenoten Dom. Everh Mathaeus en Johan toe Paalder.

Erschenen Christoffel Bensinck en Metjen Coesenkamp Eheluijden ende bekanden aen den E.Hr. Barthold van Diemen en den Rendtmr Gerhard Jordens nomine Uxoris g.g. scguldigh te weesen uijt cracht van hypothecacte in dato den 30en Martij 1676 en daerop gevolgde peijndungh den 18en November 1679 hem geinsinnert een saa van seshondert Carl glds. neffens drie jaeren interesse ad 5 procent op den 14en December 1678 verschenen met den voorderen verloop van dien,

ende om den vorderen kosten voor te komen hebben sij compleet geconstitueert en volmachtigh gemaect doende sulcks bij desen haeren schoonsoon Jacob Crijns om voor den Hoogh Edl. Landt Drosten Gerichte voor gmlte saa en interesse haer Eheluijden gereden en ongerede goederen en in specie haer huijs ende hoff, brouwerije met den ketel van dien neffens den Luijthart en Garbelincksmathe aen den Storcksvoort alhier in Ruerloe gelegen aen voorn Heeren Borgmr. Diemen, Dr Ewoldt van Diemen en den Rendtmr. Gerhard Jordens pro uxoris juris at styli met alle sijn recht en gerechtigheijt in verwin te cederen en over te dragen, veholdens nochtans sij Eheluden de jaeren van redemptie; cum promissione ratie et indemnitatis creterisq, clausulis solitis at necessarijs S.A."

Christoffel bleef echter -vermoedelijk nu als zetbaas van de Van Diemen's- nog enkele jaren doorbieren.

De neergang van Christoffel Bensinck was geen apart geval, doch paste in het tijdsbeeld. Mogelijk door de opkomst van thee, en later koffie die de schepen van de Vereenigde Oost-Indische Compagnie aanvoerden, geraakte het overgrote deel van de locale brouwers in de tweede helft van de zeventiende eeuw in ernstige moeilijkheden. Dit blijkt onder andere uit het volgende:

In het jaar 1663 klaagde de vroedschap van Rotterdam bij de Staten van Holland en West Friesland over het verval van het brouwerijbedrijf (6). In Overijssel werden er alleen al tussen 1675 en 1703 36 ketels afgebroken. In 1703 werden er 25 plaatsen met brouwketels vermeld waar in 1795 geen brouwer meer aangetroffen werd. In het begin van de achttiende eeuw waren er in totaal 163 brouwketels en in 1795 werden nog slechts 25 brouwers (waaronder met meer dan één ketel) vermeld (7).

Het brouwen van bier kon slechts lonend voortgezet worden door het samenvoegen van kleine brouwerijen in één hand van kapitaalkrachtiger lieden -zoals stadsnotabelen- die modernisering konden financieren. De economisch zwakkeren moesten het opgeven; en dit lot trof -met vele anderen- tenslotte ook Christoffel Bensinck.

De laatste notitie die ik over hem in de Ruurlose gerichtelijke protocollen vond is uit medio 1686 (8), waarbij hij beslag liet leggen op de goederen van Derk te Winkel, die bij hem een verteringenschuld had van 53 gld.4str.

Ik veronderstel dat de Ruurlose brouwer Christoffel Bensinck kort daarop overleden is.

Noten:

1. *Jacob Cats (Brouwershaven 1577- 's Gravenhage 1660), bijgenaamd: Vader Cats. Nederlands staatsman (hij was onder andere raadspensionaris van Holland en west Friesland), en schrijver van moraliserende verzen, die zeer veel werden gelezen.*
2. *C.V.R. d.d. 13-12-1675.*
3. *C.V.R. d.d. 08-01-1676.*
4. *C.V.R. d.d. 08-03-1679.*
5. *C.V.R. d.d. 28-11-1679.*
6. *Resolutiën van de Vroedschap van Rotterdam. Liber 13, folio 97, d.d. 09-07-1663.*
7. *B.H. Slicher van Bath: Een samenleving onder spanning; Geschiedenis van het platteland van Overijssel, Van Gorkum 8 comp, Assen 1957.*
8. *C.V.R. d.d. 17-06-1686.*

Om te beginnen werd uit het huwelijk van **Michiel Hietbrink** en **Janna Reusink** op de Hietbrinks-Hutte in Exel negen(9) kinderen geboren. Het vijfde kind **Teune hietbrink** werd geboren op 6 februari 1794 te Laren. Zij overleed op bijna 75-jarige leeftijd op 2 januari 1869 te Lochem. Teune Hietbrink werd rond 1814 huishoudster bij de heer Hoff's in de Blauwe Torenstraat te Lochem, die een schoenenzaak had. Zij kreeg daar twee buitenechtelijke kinderen: **Hendrikus Johannes Hietbrink**, geboren op 7 maart 1832 te Lochem en **Jacobus Marinus Hietbrink**, geboren op 14 oktober 1835 te Lochem. Hij overleed op 22 jarige leeftijd op 1 december 1857 te Lochem.

Hendrikus Johannes Hietbrink werd later tolgaarder en landbouwer. Hij trouwde op 5 maart 1859 te Laren met zijn nicht **Hanna Hietbrink**, geboren op 23 oktober 1828 te Lochem (d.v. Gerrit Jan Hietbrink en Teuntjen Lindeman) en weduwe van Willem Rothman. Zij woonden op het Tolhuis te Laren (D 27) en uit dit huwelijk werd op 28 juni 1860 **Willem Jan Hietbrink** geboren, die echter op 15 oktober 1860 alweer overleed.

Na het overlijden van Hanna, trouwde hij met haar zuster **Aaltjen Hietbrink**, geboren op 29 april 1837 te Lochem. Het huwelijk werd op 11 februari 1862 te Lochem voltrokken. Uit dit huwelijk werden op het Tolhuis te Laren twee zonen geboren: **Willem Hendrik Hietbrink** op 14 juni 1863 en **Gerrit Jan Hietbrink** op 14 november 1866.

In 1867 vertrok **Hendrikus Johannes Hietbrink** met zijn vrouw Aaltjen en de twee zonen naar Evansville (Indiana, U.S.A.).

De oudste zoon **Willem Hendrik Hietbrink** was geestelijk gestoord en overleed in Dispatch (Kansas, U.S.A.).

De tweede zoon **Gerrit Jan Hietbrink** trouwde in Dispatch (Kansas) met **Johanna Schipper** (d.v. Frederick Schipper en Hermina van der Riet). Uit dit huwelijk werden in Dispatch twee zonen geboren, **Willem Hietbrink** in 1887 en **Fred Hietbrink** in 1889.

Het is jammer dat ik van die twee zonen geen gegevens kon krijgen. Zij zijn geboren op een boerderij in Dispatch. Ik heb wel met de kinderen van een halfbroer gesproken die in Holland (Michigan, U.S.A.) wonen, maar ook zij hadden geen informatie. De afstand tussen beide plaatsen bedraagt ongeveer 600 km, vandaar dat er geen omgang is.

Vader **Hendrikus Johannes Hietbrink** werd wedenaar en trouwde later in Kansas met **Hermina van der Riet**, geboren op 16 september 1846 te Wierden (d.v. Gerrit Jan van der Riet en Harmina Eshuis). **Hendrikus Johannes** trouwde dus met de schoonmoeder van zijn zoon **Gerrit Jan**. Zij was toen weduwe van Frederick Schipper. Hermina overleed op 47 jarige leeftijd op 7 januari 1893 te Dispatch. In dezelfde plaats overleed **Hendrikus Johannes** op 70-jarige leeftijd op 8 juli 1902.

Hendrikus Johannes Hietbrink was betrokken bij de stichting van een Kerkje en een Christelijke school in Dispatch (zie foto).

Uit het huwelijk van **Hendrikus Johannes Hietbrink** en **Hermina van der Riet** werden twee kinderen geboren: **Henry James Hietbrink** op 23 augustus 1882 te Dispatch en **Minie Hietbrink** in 1886, eveneens te Dispatch (zie foto volgende bladzijde).

Henry James Hietbrink studeerde en werd schoolmeester in zijn geboorteland. In de wereldoorlog werd hij verdacht van Duitse sympathieën; in die streek wonen ook veel Duitse emigranten. Hij trouwde in 1911 in Dispatch met Dena Oosterhof. In 1916 werden de kerk en de school platgebrand, waar zijn vader mede-oprichter van was geweest. Hij moest vluchten met vrouw en twee kinderen naar Prairieview (Kansas). In 1921 vertrok het gezin naar Denver (Colorado). Vandaar is het gezin naar Michigan vertrokken. In Holland, een plaats met ongeveer 30.000 inwoners, kreeg de familie Hietbrink eindelijk rust. Henry James ging lesgeven in het latijns. Hij werd hoogleraar. Hij overleed op 73-jarige leeftijd in 1955 in Holland (Michigan, U.S.A.) (zie foto hieronder). Uit dit huwelijk werden 7 kinderen geboren:

1. Geraldina, geboren te Dispatch, op 14 juni 1912;
2. Henrieta, geboren te Dispatch, op 25 juni 1914;
3. Henry, geboren te Prairieview (Kansas), op 27 juni 1916;
4. William, geboren te Mahaska (Colorado), op 18 juni 1918. Hij overleed op 46 jarige leeftijd op 13 juni 1964;
5. John, geboren te Denver (Colorado), op 3 januari 1920;
6. Margaret, geboren te Denver, op 24 mei 1923. Zij trouwde met Don Kiekinveld;
7. Alfred, geboren te Denver, op 3 januari 1925. Hij is gehuwd en heeft twee dochters. Hij was productiemedewerker in een timmerfabriek in Holland (Michigan) en geniet nu van zijn pensioen. Zijn hobby's zijn knutselen en houtbewerken.

Met Henrieta, Margaret en Alfred Hietbrink heb ik gesproken. Ook met verschillende kleinkinderen heb ik gesproken.

Ik vind het jammer dat ik niet meer te weten ben gekomen over de eerste jaren (1867-1880). Ik zou graag willen weten hoe het hen toen gegaan was en wanneer en waar zijn vrouw Aaltjen Hietbrink overleden was. De familieleden waar ik mee gesproken heb wisten het echter ook niet. Het komt in Amerika geregeld voor, dat men familie en verwanten uit het oog verliest en er ook niet meer over praat. Om er voor dit onderzoek nog dieper op in te gaan is niet mogelijk, daar Amerika daarvoor veel te zakelijk is.

Tot zover een stukje geschiedenis van de Hietbrink's in Amerika.

Bron: Archief gemeente Ruurlo.

Omdat er tussen de gemeente vaak verschil van mening was over de juiste plaats van de gemeentegrens werden er tijdig samenkomsten van de gemeentebesturen gehouden om de juiste plaats te bepalen en te omschrijven, zodat bij de opmeting door de landmeetkundige dienst van het kadaster hierover geen meningsverschillen konden bestaan. Hoe zo'n grensbepaling er uit zag, volgt hieronder.

De grensbepaling tussen Ruurlo en Zelhem.

In het jaar achttienhonderd twee en twintig op maandag den drie-en twintigsten van de maand September des voormiddags tien uren zijn in het gemeentehuis van Zelhem op convocatie van den Hoog Welgeboren Heer, Willem Hendrik Alexander Carel Baron van Heeckeren, heer van Roderlo en Kell als hoofdschout van het hoofdschoutambt Doetinchem, samen gekomen de respectieve gemeenteraden van de gemeente Zelhem en Ruurlo.

De heer Hoofdschout in deze gecombineerde vergadering present de Raden van deze samenkomst aan de gemeenteraden voorgedragen hebbende om vriendschappelijk een beslissing te doen omtrent het different (=geschil) van een gedeelte van de grenscheiding tussen de gemeenten Zelhem en Ruurlo op de hoogte van het Ruurlose Broek en de zoogenaamde Tolhut, thans door Jan Berend Kolkman bewoond wordende mitsgaders de kampen, die uit de Halse Mark onder Zelhem voor eenige jaren gegraven zijn, welk different bij gelegenheid van de grensbepaling der gemeente Zelhem voor het kadaster tussen wederzijdse besturen is ontstaan.

Door de besturen over en weer te kennen gegeven zijnde dat zij geen ander doel hadden als om voor een regelmatige grensscheiding te zorgen zoo er na eenige voorstellen tot vereffening van het gerezen different door deze en gene gedaan en eindelijk op voorstel van den heer Schout van Ruurlo wederzijds goed gevonden de grenzen op het betwiste punt, beginnende aan de paal staande achter een kampje van Jan Vos op Assinkshuis onder Zelhem, meerendeels uit de Halse Mark aangegraven op de scheidlijn tussen de Heerenheide onder Zelhem en het Ruurlose Broek; op welke paal tevens uitloopt de lijn die het Ruurlose Broek van de Halse Mark van de zogenaamden Heisterpaal, staande in de weide achter het huis de Tolhut tot aan den zoboedelden paal achter Jan Vos kampjes scheid en van den Heisterpaal tot aan de paal bij de Voshaar waarvan hierna zal worden gesproken volgender wijze te bepalen:

Van de paal achter het kampje van Jan Vos de lijn volgende tot op den Heisterpaal aan tot in de sloot van hetzelfde kampje vandaar die sloot door naar den noordoostelijken hoek van hetzelfde en aan dien hoek weder de sloot door, tot bij den zuidwestelijken hoek van dat kampje, palende op de groote weg van Ruurlo op Lichtenvoorde vandaar langs de noordelijke zijde van dien weg to tegenover het achterste gedeelte van den grond liggende voor het huis de Tolhut waarvan hierboven gesproken is en wel tot in de verlenging van den sloot die deselfde grond van het genoemde veld scheid, vandaar dwars over de reeds genoemde groote weg van Ruurlo to Lichtenvoorde tot voor dien sloot en vervolgens zuidelijk langs dien weg tot op het punt waar dien zelve weg geraakt wordt door de lijn die van den paal bij de Voshaar op de scheiding van de gemeente Zelhem, Lichtenvoorde en Ruurlo staande tot op den bovengenoemden Heisterpaal getrokken wordt en vervolgens van dat punt die lijn volgende tot bij de paal aan de Voshaar.

Zijnde verder goedgevonden dat om de grensbepaling alleszins duidelijk en blijvende te maken overeenkomstig de bepaling in het besluit van den Heer Gouverneur der Provincie Gelderland van den derden October achttienhonderd een en twintig voor gemeentekosten zal worden gegraven:

1. Een greppel van den paal achter het kampje van Jan Vos tot indien sloot van hetzelfde kampje.
2. Dat er een paal zal worden gezet aan de noordelijke zijde van den weg van Ruurlo op Lichtenvoorde tegenover de sloot die de grond voor het huis de Tolhut van het gemene veld scheidt en wel in de verlenging van die sloot.

3. Dat er een zal worden geplaatst tegenover de vorige aan de zuidelijke zijde van genoemden weg voor de bedoelde sloot.
4. Dat al wijders een paal zal worden gezet, mede aan de zuidelijke zijde van den bedoelden weg, ter plaatse daar de lijn, die lopende van de paal bij de Voshaar op de Heisterpaal, aan beide palen boven nader beschreven, op gemelden weg raakt.
5. Eindelijk nog een paal op de lijn tussen beide laatst bedoelde palen tegen een kampje gedeeltelijk in de gemeente Zelhem en gedeeltelijk in de gemeente Ruurlo gelegen, waarvan thans eigenaar is of gebruiker Derk Hulsink.
6. Voorts nog dat de scheiding tussen deze drie pallen door greppels tot aan de bebouwde grond op die lijn gelegen zal aangewezen worden zijnde eindelijk nog bepaald dat den weg van Ruurlo op Lichtenvoorde welke nu, volgens deze overeenkomst van de lijn tuasen Heisterpaal en de paal achter het kampje van Jan Vos staande tot aan de lijn tussen de beide palen ter wederzijden van den weg tegenover de sloot van het achterste gedeelte van den grond voor de Tolhut gelegen van het gemene veld scheidende staande in de gemeente Zelhem, komt te leggen door en op kosten van de gemeente in eenen behoorlijken staat zal worden geconterveerd en onderhouden en dat dezelve op geene meerdere breedte dan van tien ellen met bijrekening van de sloten zal mogen gebracht worden.

Er zijn hiervan drie aleens luidende gemaakt en na voorlezing wederzijds getekend.

(wordt vervolgd).

MIDWINTERHOORN.

In de Achterhoekse Almanak van 1993 staat een artikel van Henk Kroesenbrink getiteld: **Midwinterhoornblazen, een "Old Gebroek"**.
Hierin staat ook het onderstaande versje:

Middewinter

Den roop van 't middewinterhaorn
helmt ovver 't bos -
heindens hard -
a'w naor boeten gaot.
Vief tone halleluja
in mineur,
dee as teurhamers rasterpöle
in mien denken slaot.
Kom, lae'w opgaon naor den stal
en hoppen,
dat ze uns op uns kloppen,
zo late nog,
daor binnenlaot.

In het Nederlandsch landbouweekblad van 9 juni 1906 komt een stukje voor, getiteld: "Verslag van het onderzoek van de pagoskoop" door S. Lako, directeur van het Instituut van Landbouwwerktuigen en gebouwen te Wageningen.

De pagoskoop is een toestelletje, waarvan men reeds 's avonds kan waarnemen of het des nachts zal vriezen. De heer Lako beproefde het werktuigje verleden jaar gedurende twee maanden, te weten van 17 maart tot 14 mei, en wel dagelijks.

De slotsom van de heer Lako luidt: dat een voorspelling meestal vrij goed uitkomt; slechts eenmaal had het moeten vriezen en gebeurde dit niet; tweemaal gaf het werktuig geen vriezen aan, terwijl toch een weinig vorst volgde.

Het is reeds lang bekend, dat men vooral in Amerika en in landen waar veel druiven worden geteeld, door branden van vuren, die veel rook voortbrengen, de schade van de nachtvorsten tracht te voorkomen.

Ook voor ons land heeft men het roken aanbevolen, maar men is steeds gestuit op praktische bezwaren, die inderdaad bestaan. Het is niet voldoende dat men vuren stookt, maar men moet plotseling een grote massa rook verwekken, die zich tegelijkertijd over de gehele oppervlakte verspreidt.

Zal het roken helpen, dan dienen de rijen brandhopen, volgens hier genomen proeven, niet verder dan vijftig meter en de hopen in de rijen niet verder dan acht à tien meter uiteen te liggen, zodat, globaal berekend, twintig hopen per hectare nodig zijn. Men moet aannemen, dat voor het toezicht op vijf hopen een persoon nodig is, zodat men vier mensen ter beschikking moet hebben voor één hectare grond. Het is ons verder gebleken, dat op lange na niet alle brandbare stoffen te gebruiken zijn. Als beste brandstof komt ons voor, lichte heideplaggen vermengd met mos, welke men geregeld vochtig en tijdens het branden steeds bedekt houdt met fijn zaagsel of fijn turfstrooisel; want het branden moet worden tegengegaan, terwijl zoveel mogelijk rook moet worden voortgebracht. Ook mogen de hopen niet groter zijn dan zestig à zeventig centimeter, zowel in de breedte als in de hoogte.

Nu heeft men in Duitsland een nieuwe wijze van werken ingevoerd, waarover een beschrijving gegeven is in "Der praktische Ratgeber im obst- und Gartenbau" van 8 april 1906. Hierin wordt het volgende medegedeeld:

Het is waarschijnlijk bekend dat de stad Colmar met haar rookdienst, sinds 1884 georganiseerd, aan het hoofd staat van alle gemeenten of verenigingen die vorstverdrivers bezitten. Met de zogenaamde vervoerbare vuren wordt een vlakte van vijf-honderd hectare doorlopen. Reeds menige onberekenbare schade is door deze soort rokerij voorkomen.

Uit alle landen kwamen reeds mensen om de dienst te bestuderen. De mark "Colmar" ligt in de vlakte en is voor het grootste deel met wijnstokken beplant. De vaste en verplaatsbare vuren worden met vloeibare teer gevoed, welke gebleken is het beste en goedkoopste rookmiddel te zijn. Een hoeveelheid teer wordt in opzettelijk daarvoor gemaakte ijzeren handwagentjes gegoten, die dan met brandend stro wordt aangestoken. Deze wagentjes worden langs de talrijke veldwegen over een afstand van ongeveer honderdvijftig meter heen en weer gereden, dikwijls van 2 of 3 uur 's nachts tot 's morgens half zeven. Om de ontwikkeling van rook te bevorderen en te vermijden dat lichte vlammen ontstaan, dus de teer te snel verbrandt, wordt van tijd tot tijd de barndende teer met takken omgeroerd.

Het is bewezen dat het roken het Colmars gebied reeds menigmaal voor vorstschade behoed heeft; ja dat zelfs de aangelegen gemeenten voor verlies werden bewaard, wanneer de wind de rookwolken over hun land had gedreven en zo de plotselinge inwerking van de zonnestrallen op de bevroren plantendelen en bloesem had verhoed.

Het komt ons voor dat de rookwagen ook in ons land een toekomst heeft voor de steeds toenemende fruitaanplantingen. Daarnaast zal dan ongetwijfeld de pagoskoop in gebruik komen, om vooruit aan te geven in welke nachten gerookt moet worden.

Tot zover dit stukje uit 1906. Het is haast niet denkbaar in deze tijd van milieueisen dat men vroeger op deze manier werkte. Als we dan lezen dat naburige plaatsen "meegenoten" van de rook, moeten we nu maar niets zeggen van rookoverlast van open haarden of alles-branders. Om maar niet te spreken van de mensen die de vuren moesten controleren in de kou en de rook.